

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/148/2018
Identifikačné číslo spisu: 5113243149
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Ľalík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5113243149.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Ľalíka a sudcov JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcov 1/ I. Y., bývajúceho v J., K. Y. XXX, a 2/ C.. D. Y., bývajúcej v J., K. Y. XXX, zastúpených Mgr. Petrom Balážom, advokátom v Martine, Na Bystričku 14A, proti žalovanému Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o určenie neplatnosti ustanovení zmluvy o úvere, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 341/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. apríla 2018 sp. zn. 7 Co 13/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou podanou Okresnému súd Žilina 19. decembra 2013 po pripustení jej zmien domáhali určenia, že ustanovenia bodu 11.1.1. v spojení s ustanoveniami 11.1.1.1., 11.1.1.2., 11.1.1.3. a 11.1.1.4., bodu 11.1.2., bodu 11.1.3. v spojení s ustanoveniami 11.1.3.1. a 11.1.3.2., bodu 11.3.1., bodu 11.4.1. v spojení s ustanoveniami 11.4.1.1., 11.4.1.3., 11.4.1.5., 11.4.1.8., 11.4.1.9., 11.4.1.12. a 11.4.1.16., bodu 9.2.1. v spojení s ustanoveniami 9.2.1.1., 9.2.1.2., 9.2.1.4., 9.2.1.5., 9.2.1.6., 9.2.1.7., 9.2.1.8. a 9.2.1.9., bodu 9.2.2., bodu 9.2.3., bodu 12.5. a bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru č. XX/XXX/XX z 29. septembra 2005, sú neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a sú absolútne neplatné. Zároveň žiadali, aby súd uložil žalovanému povinnosť prostredníctvom predsedu a ďalšieho člena jeho predstavenstva a predsedu jeho dozornej rady ospravedlniť sa žalobcom za porušenie ich práv vyplývajúcich im z predpisov na ochranu spotrebiteľa, ktorých porušenie spočíva v zakomponovaní neprijateľných podmienok do obsahu spotrebiteľskej zmluvy o poskytnutí úveru č. XX/XXX/XX z 29. septembra 2005, a to do piatich dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť žalobcom trovy konania.

2. Okresný súd Žilina rozsudkom z 3. júla 2015 č. k. 18 C 341/2013-263 určil, že ustanovenia bodu

11.1.1. v spojení s ustanoveniami 11.1.1.1., 11.1.1.2. a 11.1.1.4., bodu 11.1.2., bodu 11.4.1. v spojení s ustanoveniami 11.4.1.1., 11.4.1.3., 11.4.1.5., 11.4.1.8., 11.4.1.9., 11.4.1.12. a 11.4.1.16., bodu 9.2.1. v spojení s ustanoveniami 9.2.1.1., 9.2.1.2., 9.2.1.4., 9.2.1.5., 9.2.1.6., 9.2.1.7., 9.2.1.8. a 9.2.1.9. a bodu 9.2.2. zmluvy o poskytnutí úveru č. XX/XXX/XX z 29. septembra 2005 sú neplatné, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia so žalovaným uzavreli 29. septembra 2005 zmluvu o poskytnutí úveru č. 99/589/05 (ďalej len „zmluva o poskytnutí úveru“), ktorá je spotrebiteľskou zmluvou, a žalobcovia ako spotrebiteľia majú na požadovanom určení (okrem bodu 11.1.1.3. zmluvy o poskytnutí úveru) naliehavý právny záujem, pretože ich zmluvný vzťah so žalovaným, ktorý existuje od roku 2005, bude trvať ešte niekoľko rokov a ich spotrebiteľské práva bez takéhoto určenia sú ohrozené, sú v právnej neistote a sú šikanózne obmedzovaní niektorými zmluvnými podmienkami. Podľa názoru súdu prvej inštancie vzhľadom na deň uzavretia zmluvy nie je možné na vec aplikovať Občiansky zákonník, a preto nie je možné ani určiť neprijateľnosť žalobou napadnutých zmluvných podmienok. Z tohto dôvodu žalobu v časti týkajúcej sa určenia neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok zamietol a následne sa zaoberal iba ich (ne)platnosťou, pričom dospel k záveru, že vo výroku uvedené ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru sú neplatné z dôvodu, že spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov, sú v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku, a tiež že (niektoré z nich) spôsobujú neprimerané obmedzenia v živote žalobcov, sú šikanózne, hraničia s únosnosťou ľudských práv, do ktorých neprimerane zasahujú, alebo sú v rozpore so zákonom. Vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol, pričom vo vzťahu k určeniu neplatnosti ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru, ktoré oprávňuje žalovaného jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu adekvátnym spôsobom pri zmene miery rizika klienta, uviedol, že toto ustanovenie neobchádza zákon ani sa neprieči dobrým mravom a prípadné posúdenie adekvátnosti zmeny úrokovej sadzby môže byť následne predmetom iného konania.

3. Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcov a žalovaného v poradí druhým rozsudkom z 18. apríla 2018 sp. zn. 7 Co 13/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch, ktorými určil neplatnosť jednotlivých ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru, potvrdil. Výrok, ktorým žalobu o určenie neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok a o určenie neplatnosti a neprijateľnosti ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru zamietol, zmenil tak, že určil, že vo výroku špecifikované ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami a že ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatné. Žalobcom priznal proti žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu a vyslovil, že rozsudok súdu prvej inštancie v ostatnej odvolaní nenašetrovanej časti zostáva nedotknutý. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že na prejednávajúcu vec nie je možné aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože právna úprava spotrebiteľských zmlúv bola do Občianskeho zákonníka zavedená zákonom č. 150/2004 Z.z. s účinnosťou od 1. apríla 2004 a aj keď tento zákon za spotrebiteľské zmluvy výslovne neoznačil aj zmluvy podľa iných predpisov ako Občianskeho zákonníka, tieto zmluvy mali charakter spotrebiteľských zmlúv v zmysle už vtedy platného ustanovenia § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Výslovné označenie ostatných typov zmlúv (neupravených v ôsmej časti Občianskeho zákonníka) za spotrebiteľské zmluvy bolo uskutočnené na základe zákona č. 568/2007 Z.z., pričom v zmysle prechodného ustanovenia § 879j Občianskeho zákonníka sa týmito ustanoveniami spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008. Ak teda predmetná úverová zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008, jej posúdenie možno vykonať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské zmluvy. Procesnoprávne ustanovenie, v zmysle ktorého bol súd oprávnený rozhodnúť o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, bolo do Občianskeho súdneho poriadku (§ 153 ods. 4 O.s.p.) zavedené na základe zákona č. 575/2009 Z.z. s účinnosťou od 1. marca 2010, a následne bolo prevzaté aj do novej procesnoprávnej úpravy (§ 298 C.s.p.). Časová pôsobnosť noriem civilného procesného práva je vybudovaná na zásade, že nadobúdajú túto pôsobnosť dňom svojej účinnosti a ak zákon neustanoví inak, nová právna úprava platí aj pre konania, ktoré boli začaté pred jej účinnosťou. Na základe týchto skutočností odvolací súd podľa § 388 C.s.p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že okrem neplatnosti vo výroku uvedených ustanovení zmluvy o poskytnutí úveru vyslovil aj ich neprijateľnosť, a uviedol, že dôvody, pre ktoré súd

prvej inštancie konštatoval ich neplatnosť, sú zároveň dôvodmi neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Námietku nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože mal za to, že z hľadiska princípu ochrany spotrebiteľa a zabezpečenia jeho právnej istoty v spotrebiteľských zmluvných vzťahoch podaná určovací žaloba naplní svoju preventívnu funkciu a predchádza porušovaniu práv a povinností. Vo vzťahu k určení neprijateľnosti a neplatnosti ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru podľa názoru odvolacieho súdu zmluva pripúšťa rôzny výklad pojmu „miera rizika klienta“, ktorý nie je nikde špecifikovaný, v dôsledku čoho neumožňuje žalobcom ako spotrebiteľom predpokladať obsah zmien úrokovej sadzby v budúcnosti a v právnom vzťahu s dodávateľom ich výrazne znevýhodňuje. Preto dospel k záveru, že ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z tohto dôvodu je neplatné.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. a/, d/ a f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p. Podľa jeho názoru v konaní nie je daná právomoc všeobecného súdu, ale rozhodcovského súdu na základe rozhodcovskej doložky uzavretej v zmluve o poskytnutí úveru, a prejednaní veci bráni prekážka res iudicata, pretože konanie o skôr podanej žalobe žalobcov o určenie neplatnosti ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru bolo právoplatne zastavené pre nedostatok právomoci súdu uznesením Okresného súdu Žilina zo 16. apríla 2014 č. k. 18 C 257/2013-111. Žalovaný ďalej namietal, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces tým, že vyjadrenie žalobcov k možnému použitiu doteraz neaplikovaných ustanovení právnych predpisov mu bolo doručené len dva dni pred verejným vyhlásením rozsudku a teda už nemal možnosť zaujať k nemu stanovisko, ďalej tým, že mu odvolací súd neoznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami, hoci ho o to výslovne požiadal, a napokon tým, že odvolací súd reálne neposúdil žiadnu argumentáciu strán k možnému použitiu doteraz neaplikovaných právnych predpisov, ale v podstate len skopíroval svoj v poradi prvý rozsudok vo veci. Žalovaný rozhodnutiu odvolacieho súdu vytýkal, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pri ktorom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pretože podľa jeho názoru na požadovanom určení nie je daný naliehavý právny záujem, keď doteraz žiadne z napadnutých ustanovení zmluvy neboli proti žalobcom použité, žalobcovia sami deklarovali, že svoje zmluvné povinnosti nemajú v úmysle porušiť, a v prípade, ak by aj k uplatneniu niektorého z týchto ustanovení došlo, žalobcovia majú možnosť domáhať sa konkrétnej právnej ochrany prostredníctvom žaloby o splnenie povinnosti. Žalovaný tiež zastáva názor, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to či možno vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá pred tým, ako bola zákonom prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, a či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere. Poukázal pritom na ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka, ktoré stanovuje, že zmena úrokovej sadzby z vážnych objektívnych dôvodov bez jej oznámenia spotrebiteľovi nie je neprijateľnou zmluvou podmienkou, pokiaľ spotrebiteľ bol o nej riadne informovaný a bola mu daná možnosť vypovedať poskytovanú finančnú službu. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedli, že namietané vady zmätočnosti nie sú dané a procesný postup odvolacieho súdu v konaní bol správny. Za neopodstatnenú považovali tiež námietku nesprávneho právneho posúdenia. Podľa ich názoru naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva priamo zo zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a pokiaľ ide o ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru, toto nespĺňa zákonné predpoklady výnimky v zmysle § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka, pretože zmenu úrokovej sadzby neumožňuje len z vážnych objektívnych dôvodov, ale aj na základe naplnenia neurčitých, subjektívnych, nie vážnych a pre obe zmluvné strany vopred neznámych dôvodov. Žalovaným vymedzené právne otázky pokladali za nesúvisiace s prejednávanou vecou a za irelevantné pre založenie prípustnosti dovolania v rozhodovanom spore. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné odmietol.

6. Najvyšší soud Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C.s.p. a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší soud Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť (§ 448 C.s.p.).

8. Podľa ustanovenia § 420 C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

10. Pokiaľ žalovaný v dovolaní namieta procesné vady v zmysle § 420 písm. a/ a d/ C.s.p. (t. j. nedostatok právomoci súdu v prejednávanej veci a existenciu prekážky vecí právoplatne rozhodnutej), dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že ide o námietky, ktoré z jeho strany v odvolaní neboli neuplatnené. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by dovolací súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho zákonnú správnosť a spravodlivosť), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda obsahovo vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť, prípadne zjednať ich nápravu (4 Cdo 40/2019, 4 Cdo 110/2018 a tiež porov. R 39/1993). Pokiaľ žalovaný nevyužil svoje právo namietať konkrétnu nesprávnosť týkajúcu sa splnenia procesných podmienok v rámci podaného odvolania, musí sa uspokojiť s ich posúdením v rozsahu, v akom na ne v zmysle § 380 ods. 2 C.s.p. prihlíadal odvolací súd.

11. Dovolací súd pri posúdení tejto nesprávnosti považuje za potrebné dodať, že ide o dovolacie námietky, ktoré žalovaný už vzniesol vo svojom dovolaní proti v poradí prvému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prejednávanej veci, a ktorých opodstatnenosť dovolací súd vyhodnotil vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí vo veci a nemá dôvod sa od tohto svojho právneho názoru odkloniť.

12. Podľa názoru odvolacieho súdu uvedeného v jeho uznesení z 29. mája 2014 sp. zn. 9 Co 320/2014, s ktorým sa následne súd prvej inštancie vo svojom meritórnom rozhodnutí v plnom rozsahu stotožnil, rozhodcovská zmluva, od ktorej žalovaný odvodzuje právomoc rozhodcovského súdu, znemožňuje

voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom a núti ho obrátiť sa výlučne na jeden konkrétny rozhodcovský súd, ktorý je navyše značne vzdialený od miesta jeho bydliska, čím dochádza k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Napokon, uvedenú rozhodcovskú zmluvu uzavrel len žalobca 1/, a preto ju nemožno vzťahovať aj na žalobkyňu 2/. Dovolací súd na tieto právne závery plne odkazuje a uzatvára, že žalovaný neopodstatnene tvrdí, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci všeobecných súdov (§ 420 písm. a/ C.s.p.).

13. Pokiaľ ide o prekážku veci právoplatne rozsúdenej (*exceptio rei iudicatae*), túto zakladá len právoplatné rozhodnutie vo veci samej (teda v danom prípade len meritórne rozhodnutie vo vzťahu k namietanému bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru), a nie tzv. procesné rozhodnutie, medzi ktoré patrí o. i. aj uznesenie o zastavení konania pre nedostatok právomoci všeobecného súdu. Preto žalovaný nedôvodne tvrdí, že konanie je postihnuté vadou v zmysle § 420 písm. d/ C.s.p.

14. Žalovaný ďalej v dovolaní namieta, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil realizáciu jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Za takéto porušenie pokladá skutočnosť, že odvolací súd mu doručil vyjadrenie žalobcov k možnému použitiu doteraz neaplikovaných ustanovení právnych predpisov len dva dni pred verejným vyhlásením rozsudku, čím mu znemožnil možnosť zaujať k nemu stanovisko, ďalej skutočnosť, že mu odvolací súd neoznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami, hoci ho o to výslovne požiadal, a napokon, že odvolací súd reálne neposúdil žiadnu argumentáciu žalobcov či žalovaného k možnému použitiu doteraz neaplikovaných právnych predpisov, ale v podstate len skopíroval svoj v poradí prvý rozsudok vo veci.

15. Súd doručuje vyjadrenie strany k množnému použitiu iného právneho predpisu bez toho, aby vyzýval protistranu na zaujatie stanoviska k nemu alebo akýkoľvek iný procesný úkon. Právo na spravodlivý proces je v tomto prípade potrebné považovať za zachované samotným doručením podania protistrane. Za porušenie práva na spravodlivý proces takisto nemožno považovať ani to, že odvolací súd - podľa tvrdenia žalovaného - reálne neposúdil žiadnu argumentáciu strán vo vyjadreniach k možnému použitiu iného právneho predpisu. Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 C.s.p. je plnením osobitného druhu mandukčnej (poučovacej) povinnosti, ktorej podstatou je predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Samotné právne posúdenie však súd uskutočňuje autonómne, nezávisle od procesných strán. Okolnosť, že dovolateľ so závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 251/03).

16. Pokiaľ dovolateľ namieta, že mu odvolací súd neoznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami, v tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že na samotnom verejnom vyhlásení rozsudku súd rozsudok len vyhlási a nevykonáva žiadny iný úkon, a preto ani strany na verejnom vyhlásení rozsudku nemajú priestor na akúkoľvek procesnú aktivitu relevantnú pre výsledok konania. Samotné neoznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku teda nespôsobuje pre procesnú stranu taký negatívny dôsledok, ktorý by sa zároveň vzťahoval na výsledok konania - meritórne rozhodnutie. Z tohto dôvodu žalovaný neopodstatnene tvrdí, že konanie je postihnuté vadou v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

17. Žalovaný ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p.

18. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

20. Žalovaný namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v neprávnom právnom posúdení, keďže pri riešení právnej otázky, či žalobcovia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem, sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), podľa ktorej tam, kde je možné žalovať o splnenie povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Žalovaný tvrdí, že doteraz žiadne z napadnutých ustanovení zmluvy neboli proti žalobcom použité a žalobcovia sami deklarovali, že svoje zmluvné povinnosti nemajú v úmysle porušiť, z čoho vyplýva, že v súčasnosti žiadne právo žalobcov nie je reálne ohrozené, a preto nemôže byť na požadovanom určení daný naliehavý právny záujem. Pokiaľ sa žalobcovia domáhajú ochrany len pred hypotetickou (teoretickou) obavou z uplatnenia týchto ustanovení, ich žalobu treba považovať za predčasnú a abstraktnú a jej vyhovenie by znamenalo len neprípustnú minimalizáciu sankcií v prípade zámerného porušenia zmluvy z ich strany. Ak by predsa len k uplatneniu niektorého z týchto ustanovení došlo, žalobcovia majú možnosť domáhať sa konkrétnej právnej ochrany prostredníctvom žaloby o splnenie povinnosti.

21. Odvolací súd pri posúdení otázky danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení dospel záveru, že skutočnosť, že žalobcovia si riadne plnia zmluvné povinnosti vyplývajúce z ustanovení obsahujúcich neprijateľné zmluvné podmienky, neodstraňuje neistotu právnych vzťahov medzi stranami a naďalej sú vystavení šikanóznym obmedzeniam. Z hľadiska princípu ochrany spotrebiteľa a zabezpečenia jeho právnej istoty v spotrebiteľských zmluvných vzťahoch podaná určovacia žaloba napĺňa svoju preventívnu funkciu a predchádza porušovaniu práv a povinností.

22. V prejednávanvej veci teda právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, bolo, či žalobcovia ako spotrebiteľia majú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti a neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby tieto zmluvné podmienky boli voči nim aplikované. Z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (porov. rozhodnutia sp. zn. 1 M Cdo 1/2009, 8 Cdo 483/2014, 2 Cdo 233/2017) vyplýva, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je potrebné skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu, predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel žalobcom navrhovaného rozhodnutia. Spotrebiteľ ako slabšia strana má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vyplývajúce z § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z., ktoré treba pri tomto skúmaní zohľadniť a z ktorého tiež vyplýva jeho naliehavý záujem na určení ich neprijateľnosti a neplatnosti. V danom prípade podľa názoru dovolacieho súdu treba prisvedčiť záveru odvolacieho súdu, že na základe podanej určovacej žaloby sa postavenie žalobcov v predmetnom právnom vzťahu stane istejšie a nebudú vystavení neprímeraným obmedzeniam alebo sankciám v rozpore s právom, ktorých obsah žalobcovia pri uzatváraní zmluvy nemali možnosť ovplyvniť a zmluvu mohli len ako celok prijať alebo odmietnuť.

23. Pokiaľ ide o tzv. negatívne záväzky žalobcov v zmysle čl. 9.2. zmluvy o poskytnutí úveru (t. j. povinnosť žalobcov vopred žiadať súhlas žalovaného na prijatie iného záväzku, prebratie ručenia, zriadenie záložného práva k vlastnému majetku, predaj vlastného nehnuteľného majetku, zmenu stavby a udržiavacie práce k založenej nehnuteľnosti, založenie právnickej osoby, vloženie svojho majetku do právnickej osoby, zbavenie sa závažnej časti svojho majetku vrátane jeho dlhodobého prenájmu a darovania a povinnosť neznevýhodňovať iných veriteľov pred žalovaným, pod hrozbou predčasnej splatnosti zostatku úveru v možnej kumulácii s ďalšími v zmluve uvedenými sankciami), ktoré aj podľa názoru dovolacieho súdu neprímerane zasahujú do vlastníckych práv žalobcov a ich zmluvnej voľnosti, sa postavenie žalobcov stane istejším, pretože za súčasného stavu im hrozí sankcia resp. pre žalobcov neželaný nepriaznivý následok za konania, ktoré sú v podstate výkonom ich ústavných práv a slobôd.

Žalobcovia teda v obave pred možným uplatnením týchto sankcií zo strany dodávateľa (žalovaného) sú nútení tolerovať resp. trpieť tieto obmedzenia, čo je v rozpore so zásadou všetko je dovolené, čo nie je zákonom zakázané, a zásadou individuálnej autonómie (slobody vôle) a nedotknuteľnosti vlastníckeho práva, na ktorých je vybudované súkromné (cívilné) právo ako ucelená časť slovenského právneho systému. Na uvedenom nič nemôže zmeniť fakt, že žalobcovia neplánujú uvedené zmluvné ustanovenia porušiť (teda v nich uvedené práva a slobody využiť, realizovať), a rovnako ani fakt, že žalovaný deklaroval vôľu nepristúpiť k sankcionovaniu žalobcov za takéto konania, aj keď podľa predmetnej zmluvy takéto oprávnenie má. Slobodná možnosť subjektov v súkromnoprávných vzťahoch mať, nadobúdať či využívať svoj majetok (vlastnícka sloboda) a slobodná možnosť nakladania s majetkom alebo majetkovými hodnotami a práva (zmluvná sloboda) musí byť garantovaná za každých okolností a v prípade jej ohrozenia jej musí byť poskytnutá právna ochrana. Záujem na ochrane týchto slobôd je vyšší, hodnotnejší ako záujem na zabezpečení peňažnej pohľadávky dodávateľa (ktorá je navyše zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti), a preto musí dostať prednosť. V kontexte uvedeného dovolací súd zastáva názor, že tieto slobody žalobcov (resp. ich nerušený výkon) sú uvedenými ustanoveniami zmluvy reálne ohrozené, a teda žalobcovia majú na určení neplatnosti a neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok naliehavý právny záujem.

24. Obdobný právny záver platí aj pre ostatné žalobou úspešne napadnuté ustanovenia zmluvy o poskytnutí úveru, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľov (žalobcov) alebo sú v podstate sankciami za porušenie ich zmluvných povinností, vrátane porušenia povinností zo záväzkových vzťahov s tretími osobami, ktoré s predmetným úverovým vzťahom nijako nesúvisia. Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno v prípade nesplnenia zmluvnej povinnosti hroziť sankciou, ktorá je v rozpore s právom, resp. nikto nie je povinný znášať protiprávnu hrozbu (hrozbu protiprávnou sankciou), za ktorú treba považovať aj sankcie v podobe neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Z tohto dôvodu žalobcovia ako spotrebiteľia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem a ich určovacia žaloba napĺňa svoj preventívny účel predchádzať porušovaniu zmluvných práv a povinností a možno ňou dosiahnuť zamedzenie ďalších sporov, ku ktorým by uplatnenie týchto neprijateľných a v tom dôsledku aj neplatných zmluvných podmienok mohlo viesť.

25. V danom prípade naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení je daný a vyplýva aj z práva spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách v zmysle zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Odvolací súd sa teda pri riešení tejto právnej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a preto prípustnosť dovolania žalovaného z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. nemožno vyvodiť.

26. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., pre ktorú za relevantnú považuje právnu otázku, či možno vysloviť (určiť) neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá pred tým, ako bola zákonom č. 575/2009 Z.z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, bola tiež otázkou rozhodujúcou pre meritórne posúdenie vecí a v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nevyriešenou, preto je dovolanie žalovaného v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. prípustné.

27. Pokiaľ ide o túto otázku, dovolací súd zastáva názor, že jej vyriešenie odvolacím súdom (porov. bod 3. tohto rozhodnutia) je vecne správne. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia a žalovaný uzavreli zmluvu o poskytnutí úveru 29. septembra 2005. Je pravdou, že ustanovenie § 52 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy výslovne nepovažovalo za spotrebiteľské zmluvy aj zmluvu o úvere podľa Obchodného zákonníka a k rozšíreniu definície spotrebiteľských zmlúv došlo až na základe novely vykonanej zákonom č. 575/2009 Z.z. s účinnosťou od 1. marca 2010, avšak zákonná definícia spotrebiteľských zmlúv v tom čase nebola upravená len v Občianskom zákonníku, ale aj v zákone č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, na ktorú - v zmysle zásady jednoty právneho poriadku - treba vziať zreteľ. Podľa § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 25. novembra 2004 (teda v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy) „spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného

zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje“. Na základe uvedeného teda zmluva o poskytnutí úveru z 29. septembra 2005 je bezpochyby spotrebiteľskou zmluvou, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia o ochrane spotrebiteľa jednak podľa zákona č. 634/1992 Zb., ako aj Občianskeho zákonníka, vrátane ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ktoré s účinnosťou od 1. apríla 2004 Občiansky zákonník sankcionuje absolútnou neplatnosťou (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy). So zreteľom na uvedené teda je možné zmluvu o poskytnutí úveru podrobiť skúmaniu, či obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, a na základe tohto zistenia zaujať právny záver o tom, či to-ktoré ustanovenie je platné alebo nie.

28. V civilnom sporovom konaní žalobca vymedzuje predmet, o čom má súd konať a rozhodovať, a súd je v zmysle § 212 ods. 2 C.s.p. (predtým § 152 ods. 2 O.s.p.) povinný rozhodnúť o celom uplatnenom návrhu a nemôže prisúdiť iný procesný nárok než ten, ktorého sa žalobca žalobou domáhal. Keďže v prejednávanej veci žalobcovia vymedzili, že žiadajú určiť neprijateľnosť a neplatnosť špecifikovaných zmluvných podmienok, súd bol povinný konanie viesť tak, aby mohol zaujať záver, či žalobcovia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem ako základný predpoklad úspešnosti určovacej žaloby a či požadované určenie je dôvodné alebo nie. V danom prípade je tiež potrebné si uvedomiť, že určovací výrok, či žalobou napadnuté zmluvné ustanovenia sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami a či sú neplatné, je výrokom deklaratórnym. To znamená, že súd týmto výrokom právo netvorí, nezakladá (nekonštituuje), len vyhlasuje (deklaruje) určitú skutočnosť, ktorá je (už) prítomná v čase jeho rozhodnutia (porov. § 217 ods. 1 C.s.p.; predtým § 154 ods. 1 O.s.p.). Ak určitá dohodnutá zmluvná podmienka napĺňa skutkovú podstatu neprijateľnosti v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (tzn. že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa), je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a v tom dôsledku aj neplatnou už od samého počiatku, t. j. od jej „uzavretia“, dojednania (ex tunc), a nie od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku súdu, ktorým jej neprijateľnosť a neplatnosť určil (ex nunc).

29. Vzhľadom na uvedené preto žalovaný mylne tvrdí, že neprijateľnosť podmienok v spotrebiteľských zmluvách je „procesne“ možné určiť až od 1. marca 2010, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 575/2009 Z.z. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo možné konštatovať neprijateľnosť určitej podmienky v spotrebiteľských zmluvách už od 1. apríla 2004, kedy bol do slovenského právneho poriadku zakotvený inštitút spotrebiteľských zmlúv a ochrany pred neprijateľnými podmienkami v týchto zmluvách. Uvedený záver vyplýva aj z dôvodovej správy k zákonu č. 150/2004 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník, v ktorej zákonodarcia výslovne uvádza, že „ak by spotrebiteľ usúdil, že zmluvné podmienky sú neprijateľné, má v prvom rade možnosť domáhať sa u dodávateľa ich zrušenia. Ak by dodávateľ neuznal jeho argumenty a nepovažoval by podmienky za neprijateľné, potom má spotrebiteľ právo podať na súde žalobu na určenie, že niektorá zmluvná podmienka je v zmysle tejto úpravy neprijateľná. Stačí, ak je neprijateľná akákoľvek zo zmluvných podmienok.“ Zmena Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku vykonaná na základe zákona č. 575/2009 Z.z. s účinnosťou od 1. marca 2010 bola významná predovšetkým z toho hľadiska, že do právneho poriadku zakotvila oprávnenie súdu rozhodnúť o neprijateľnosti podmienky použitej v spotrebiteľskej zmluve nielen na návrh strany, ale aj bez návrhu, ultra petit, a to - ako dôvodová správa k tomuto zákonu uvádza - za účelom odstrániť nedostatky v transpozícii smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, a tak dosiahnuť širšiu a účinnejšiu ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. V žiadnom prípade však túto novelu zákona nemožno interpretovať tak, že neprijateľnosť podmienky v spotrebiteľských zmluvách rozsudčným výrokom možno deklarovať až od momentu nadobudnutia jej účinnosti, resp. že takto možno postupovať len v prípade spotrebiteľských zmlúv, ktoré boli uzavreté až po nadobudnutí jej účinnosti. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné, a preto je potrebné ho zamietnuť (§ 448 C.s.p.).

30. Žalovaný napokon vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania tiež z toho, že rozhodnutie dovolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky - či je banka oprávnená jednostranne zmeniť

úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere - ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), a vytýka, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pretože podľa ustanovenia § 53 ods. 15 písm. a/ Občianskeho zákonníka, ktoré stanovuje, že zmena úrokovej sadzby z vážnych objektívnych dôvodov bez jej oznámenia spotrebiteľovi nie je neprijateľnou zmluvou podmienkou, pokiaľ spotrebiteľ bol o nej riadne informovaný a bola mu daná možnosť vypovedať poskytovanú finančnú službu, a preto ustanovenie bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru nemôže byť z tohto dôvodu neplatným.

31. Z ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p. vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), a nie otázka skutková. Najvyšší súd už vo svojich viacerých rozhodnutiach uviedol, že riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Pokiaľ v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 C.s.p. a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 27/2019, 4 Cdo 172/2017, 4 Cdo 32/2018).

32. V danom prípade dovolateľ namieta nesprávne zistenie obsahu ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru a predovšetkým pojmu „zmena miery rizika klienta“ v ňom obsiahnutom, pretože nesúhlasí s jeho interpretáciou odvolacím súdom, podľa ktorej vzájomné dojednané práva a povinnosti, ktoré upravuje, sú neurčité, netransparentné a spôsobujú značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa (žalobcov).

33. Pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania vykonaného listinným dôkazom zisťuje obsah právneho úkonu (v danom prípade ustanovenia bodu 4.6. zmluvy o poskytnutí úveru), oboznamuje sa s tým, čo a ako je v právnom úkone vyjadrené a v spojitosti s tým posudzuje, či vzájomné práva a povinnosti spotrebiteľa a dodávateľa sú alebo nie sú v značnej nerovnováhe v neprospech spotrebiteľa, výsledkom tohto zisťovania sú skutkové závery. Skutkový záver súdu o tom, že ustanovenie zmluvy spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, vedie k právnemu záveru súdu, že toto konkrétne ustanovenie je neprijateľnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a naopak, skutkový záver súdu o tom, že predmetné ustanovenie takúto značnú nerovnováhu nespôsobuje, resp. že napĺňa hypotézu právnej normy v ustanovení § 53 ods. 15 Občianskeho zákonníka, vedie k právnemu záveru súdu o predmetné ustanovenie nenapĺňa skutkovú podstatu neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

34. Ak strana sporu v dovolacom konaní vytýka súdu, že konkrétne ustanovenie zmluvy interpretoval nesprávne, v rozpore s jej skutočným obsahom, ide o dovoláciu námietku nevystihujúcu podstatu § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., lebo takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery. Pokiaľ totiž súd zisťuje obsah zmluvy (v danom prípade zmluvy o poskytnutí úveru), rieši skutkové otázky, pričom výsledkom tejto činnosti sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu

tohto výsledku, nemožno považovať za právne posúdenie (3 Cdo 27/2019).

35. So zreteľom na uvedené je teda zrejmé, že žalovaný v danom prípade vo väzbe na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. síce argumentuje nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by odvolací súd vyšiel zo správne zisteného skutkového stavu (t. j. ak by konkrétne ustanovenie zmluvy o poskytnutí úveru a predovšetkým obsah pojmu „zmena miery rizika klienta“ interpretoval správne, v súlade so všeobecne akceptovanými výkladovými pravidlami a v kontexte s ďalšími skutočnosťami tvoriacimi normatívnu reguláciu činnosti bankových subjektov a bankovej praxe), nevyhnutne by musel dospieť k odlišnému právnemu posúdeniu, teda k záveru, že uvedené ustanovenie zmluvy nie je neprijateľnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 resp. § 53 ods. 4 písm. i/ Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom takto boli namietnuté skutkové (nie právne) okolnosti, a preto otázka, či môže banka jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere, nemôže byť relevantná pre založenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

36. Sumarizujúc uvedené, pokiaľ žalovaný vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. a za relevantnú označil právnú otázku, či možno vysloviť (určiť) neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá pred tým, ako bola zákonom č. 575/2009 Z.z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaného v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je prípustné, avšak žalovaný v ňom neopodstatnene vytýka, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.), a preto jeho dovolanie ako nedôvodné podľa § 448 C.s.p. zamietol.

37. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 453 ods. 1 C.s.p. Žalobcovia mali v dovolacom konaní plný úspech, preto im proti neúspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O výške náhrady trov dovolacieho konania žalobcov rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

38. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.